

RAPLA VALLAVOLIKOGU

OTSUS

EELNÕU nr 1-4/2025/16
23. jaanuari 2025 seisuga
eelnõu algataja: vallavalitsus

Rapla

_____ 2025 nr

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetamine (Karitsa tuulepark)

Rapla Vallavolikogu 25. oktoobri 2023 otsusega nr 70 algatati Karitsa tuulepargi ja selle toimimiseks vajaliku taristu kavandamiseks kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu (KOVEP) koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) vastavalt Sunly Wind OÜ (registrikood 14937897) esitatud algatamise taotlusele. Planeeringuala asub Karitsa küla lõunaosas ja Vana-Kaiu külas ning hõlmab Rapla valla üldplaneeringu eelnõu 2023. aasta tööversiooni tuuleala nr 3 pindalaga u 302 ha. KOVEP eesmärk on selgitada välja, millistesse asukohtadesse on elektrituulikuid võimalik rajada, lähtudes sotsiaalsetest aspektidest, keskkonnamõjust, majanduslikest ja tehnilistest võimalustest.

20. detsembril 2023 tegid TMV Green OÜ (registrikood 16162236) ja Vestman Solar OÜ (registrikood 14819212) ühistootluse Karitsa tuulepargi eriplaneeringu koostamises osalemiseks huvitatud isikuna.

8. mail 2024 kanti Eesti Looduse Infosüsteemi Karitsa väike-konnakotka püsielupaik (KLO3002977) ja elupaik (KLO9133773), mis kattub tuulepargi KOVEP alaga. Väike-konnakotkas on I kaitsekategooria linnuliik. Keskkonnaamet on soovitanud üldplaneeringu koostamisel mitte kavandada tuuleparki lähemale kui 2 km väike-konnakotka püsielupaiga piirist. Keskkonnaamet mõnab, et eriplaneeringu menetluses saab läbi viia täpsemad uuringud ning asukohast lähtuvad analüüsid, mille tulemusel saadakse lõplik vastus tuulepargi või üksiktuuliku rajamise võimalikkuse ja kaasnevate keskkonnamõjude kohta. Eesti Ornitoloogiaühing poolt soovitatud väike-konnakotka pesapuu 2 km puhver hõlmab kogu Karitsa tuulepargi KOVEP ala.

Rapla Vallavalitsuse 18. septembri 2024 kirjaga nr 6-1/7-13 paluti Kliimaministeeriumi tõlgendust Euroopa Liidu Nõukogu 22. detsembri 2022 määruse nr (EL) 2022/2577 artiklis 3a „Alternatiivsete või rahuldavate lahenduste puudumine“ käsitletud alternatiivide hindamise ruumilisele ulatusele ja paluti infot võimalike riigisiseste rakendusaktide ettevalmistamise kohta.

Kliimaministeeriumi 18. oktoobri 2024 kirjaga nr 1-17/24/4456-2 selgitati, et kõnealuse määruse artikkel 3a ei seo alternatiivlahenduste puudumist konkreetse projekti arendaja võimalustega. Artikli 3a kohaselt puuduvad alternatiivsed lahendused, kui teisiti ei ole võimalik saavutada kõnealuse projekti sama eesmärki (mis omakorda on sisustatud sama võimsuse ja tehnoloogiaga ning sama või võrdväärse ajaga ning oluliselt suuremate kuludeta). Kliimaministeeriumi hinnangul tuleb otsustajal alternatiivide olemasolu kontrollil hinnata, kas seda konkreetset projekti oleks

võimalik viia ellu kusagil mujal või on antud asukoht ainuvõimalik. Vastuse argumentatsioonist peab seega selguma artiklis 3a sätestatud kriteeriumite kontrolli tulemus.

5. novembril 2024 toimus koosolek Keskkonnaameti ja Kliimaministeeriumi spetsialistide osavõtul eesmärgiga selgitada välja, millised on kujunenud olukorras võimalused Karitsa tuulepargi eriplaneeringu menetluse jätkamiseks ja tuulepargi rajamiseks. Kliimaministeeriumi esindaja selgitusel ei ole ühest vastust, kas alternatiivsete lahenduste otsimine peaks toimuma omavalitsuse piirides või laiemalt. Määruse tekst seda ei täpsusta ning kohtupraktika sätte rakendamiseks puudub. Liigikaitsealustes küsimustes on olemas Loodusdirektiivi ja Linnudirektiivi kohane praktika, kus kaalumise toimub sõltumata asustusüksuse piiridest. Keskkonnaameti esindajad selgitasid, et kui liigi elupaika kahjustatakse, tuleb rakendada hüvitusmeetmeid, milleks võib olla konnakotka elupaigatingimuste parandamine teises elupaigas väljaspool arendusala, nt rajada rohumaid viljapõldude asemele vmt. Nii alternatiivide kaalumise kui hüvitusmeetmed tuleb ette näha planeeringus.

Rapla Vallavalitsuse 16. detsembri 2024 istungil arutati võimalust kaaluda Euroopa Liidu Nõukogu 22. detsembri 2022 määrusest nr (EL) 2022/2577 tulenevat erandit Karitsa eriplaneeringu puhul. Arutelu tulemusena otsustati, et liigi elupaiga kahjustamist võimaldava erandi kaalumist Karitsa eriplaneeringu puhul ei pooldata.

Euroopa Liidu Nõukogu 22. detsembri 2022 määruse nr (EL) 2022/2577 kohaselt on eelduslikult taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks ülekaalukas avalik huvi. Ülekaalukat avalikku huvi pakkuvate projektide puhul antakse taastuvenergiajaamade arendamisele eelis ainult siis ja niivõrd, kui rakendatakse asjakohaseid liigikaitsemeetmeid, mis aitavad liigi populatsioonide soodsa kaitsestaatuse säilitamisele või taastamisele ning selleks tehakse kättesaadavaks piisavad rahalised vahendid ja alad.

Karitsa tuulepargi puhul ei ole taastuvenergiajaama arendamisele eelist võimalik anda, kuna planeeringualal oleva väike-konnakotka elupaiga kahjustamist ei ole võimalik hüvitada. Karitsa piirkonnas olevad põllumajandusmaad on aktiivses kasutuses, mistõttu pole reaalne ega otstarbekas reserveerida toidu tootmiseks vajalikud põllumajandusmaad hüvitusmeetmetena energia tootmiseks.

Tuuleenergeetika arendamiseks on reaalsemad paremad alternatiivid olemas teistes omavalitsustes. Keskkonnaagentuuri andmetel on 2024. aasta novembri seisuga Eestis menetluses 28 eriplaneeringut hinnangulise lisanduva võimsusega 2290 MW. Taastuvenergia tootmine on riigi poolt püstitatud eesmärk. Energiamaajanduse korralduse seaduse § 32¹ lõike 1 kohaselt moodustab taastuvenergia aastaks 2030 vähemalt 65 protsenti riigisisest energia summaarsest lõpptarbimisest ja elektrienergia summaarsest lõpptarbimisest moodustab taastuvenergia vähemalt 100 protsenti. Seega on tegemist üleriigilise huviga, mida ei saa kitsendada ühele territooriumile Rapla vallas, kus selle elluviimine on küsitav. Tuuleparke on võimalik ilma hüvitusmeetmeid rakendamata rajada teistesse omavalitustesse, kus eriplaneeringud on algatatud ja liigikaitsemeetmeid rakendada pole vaja. Karitsa tuulepargi hinnanguline planeeritud võimsus oleks 37 MW, mis moodustab hinnangulisest lisanduvast võimsusest vaid 1,6%. Seega oleks Karitsa tuulepargi panus üleriigilise eesmärgi täitmisesse marginaalne.

Keskkonnaagentuuri andmetel on Eestis taastuvenergeetika võimsuste kavandamisel arvestatud võimalusega, et kõik arendajate poolt esitatud planeeritud projektid ei jõua realiseerumiseni. Karitsa tuulepargi läheduses 5 km raadiuses kavandatakse detailplaneeringutega Lau taastuvenergiaparki võimsusega 30 MW ja Pae taastuvenergiaparki võimsusega 45 MW, Türi vallas u 12 km kaugusel kavandatakse detailplaneeringutega Kädva ja Sonni tuuleparki võimsusega 73 MW ning veidi kaugemal Kõdu, Lauri ja Lungu tuuleparki võimsusega 73 MW. Rapla vallaga vahetult piirnevates omavalitsustes menetletakse reaalseid detailplaneeringuid tuuleparkide ehitusõiguse andmiseks asukohtadesse, kus tuuleenergeetika arendamiseks on tingimused paremad, seega on alternatiivsed asukohad tuuleenergeetika arendamiseks olemas.

Tuginedes planeeringu ettevalmistamise käigus ilmnunud asjaoludele, planeerimisseaduse § 97 lõike 1 punktile 1 ja haldusmenetluse seaduse § 5 lõikele 2,

Rapla Vallavolikogu o t s u s t a b :

1. Lõpetada Karitsa tuulepargi ja selle toimimiseks vajaliku taristu kavandamiseks kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu (KOVEP) koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH).
2. Vallavalitsusel korraldada teate avaldamine Karitsa KOVEP ja KSH koostamise lõpetamise kohta Rapla valla veebilehel, maakonnalehes „Raplamaa Sõnumid“ ja valla infolehes „Rapla Teataja“, samuti teavitada huvitatud ja puudutatud isikuid ning asutusi.
3. Otsuse peale võib esitada Rapla Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates otsuse teadasaamise päevast või päevast, millal oleks pidanud otsusest teada saada või esitada kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras ja tähtaegadel, arvates otsuse teatavakstegemisest.
8. Otsus jõustub teatavakstegemisest.

Kalle Toomet
Volikogu esimees

[Rapla Vallavalitsuse 16. detsembri 2024 istungi](#) protokollilise otsusega (päevakorra p 3) anti vallaarhitektile ülesanne ette valmistada Karitsa tuulepargi eriplaneeringu koostamise lõpetamise eelnõu. Menetlustähtaegu planeeringu lõpetamiseks määratud ei ole.

Rapla Vallavolikogu otsuse eelnõu
„Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu
koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetamine (Karitsa tuulepark)“
SELETUSKIRI

Sissejuhatus

Kohaliku omavalitsuse eriplaneering (KOVEP) on üldplaneeringut ja detailplaneeringut ühes menetluses ühendav planeering, mille ülesanne on olulise ruumilise mõjuga ehitiste (ORME) planeerimine, kui sellise ehitise asukoht ei ole üldplaneeringus määratud. Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestanud ORME nimekirjas on ka tuulepark, mis koosneb vähemalt 30 meetri kõrgustest elektrituulikute.

KOVEP koostamine saab alguse algatamisest, millele järgneb planeeringu vastuvõtmine ja lõpuks kehtestamine, pärast mida asutakse planeeringut ellu viima. Kui planeeringu koostamise käigus ilmnevad asjaolud, mis välistavad planeeringu elluviimise tulevikus, on kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise korraldajal õigus KOVEP koostamine lõpetada.

Karitsa KOVEP koostamise ettevalmistaval perioodil leiti planeeringualalt I kaitsekategooria kaitsealuse linnuliigi väike-konnakotka pesa, mistõttu ilma liiki kahjustamata ei ole tuulepargi rajamine piirkonda võimalik. Menetluse käigus kaaluti kompensatsioonimeetmete rakendamist, kuid kasutuses põllumajandusmaade reserveerimine piirkonnas hüvitusmeetmena energia tootmiseks ei ole otstarbekas. Naaberomavalitsustes kavandatakse nii KOVEP kui ka detailplaneeringutega mitmeid tuuleparke, seega on piirkonnas tuulepargi kavandamiseks alternatiivsed asukohad olemas.

Eelnõu sisu

Eelnõu on koostatud KOVEP ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) lõpetamiseks. Eelnõus on kirjeldatud KOVEP ettevalmistavat etappi, Euroopa Liidu õiguse ja avaliku huviga seotud asjaolusid, mida KOVEP koostamise ja KSH lõpetamise puhul kaaluti.

[Materjal valla kodulehel.](#)

Eelnõu võrdlev analüüs

Eelnõu on kooskõlas haldusmenetluse seaduse ja planeerimisseadusega.

Otsuse mõjud

Õigusakti rakendamisega kaob arendajatel võimalus jätkata tuulepargi kavandamise ettevalmistamisega. Sunly Wind OÜ on asjatult teinud kulutusi planeeringu ettevalmistamisele. Vallavalitsus on asjatult palganud tuuleenergeetika projektijuhi, milleks saadi toetust Euroopa Liidu taasterahastu NextGenerationEU vahenditest meetmes "Kohalike omavalitsuste võimestamine roheliste investeeringute tegemisel". Vallale kaasnevad hangete ja menetlustoimingute läbiviimisega seotud kulutused (teavituste avaldamise kulud, ametnike tööpanus jms).

Vastuvõtmiseks vajalik kvoorum

Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 45 lõikele 5 on otsuse vastuvõtmiseks vajalik poolthääle enamus.

Otsuse jõustumine

Ettepanek on otsus jõustada teatavakstegemisest.

Eelnõu koostaja:

Cerly-Marko Järvela

vallaarhitekt

Õigusaktide väljavõtted

KOHALIKU OMAVALITSUSE KORRALDUSE SEADUS

§ 45. Hääletamine volikogus

(5) Volikogu otsustused tehakse poolthäälte enamusega. Käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktides 2, 4, 6–9, 10¹, 14, 15, 18, 24, 25¹ ja 27¹ ning põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse §-s 7 ettenähtud küsimustes otsustuste vastuvõtmiseks on vajalik volikogu koosseisu häälteenamus.

PLANEERIMISSEADUS

§ 4. Planeerimisalase tegevuse korraldaja

(1) Planeerimisalase tegevuse korraldaja on vastavalt pädevusele Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, muu valitsusasutus või kohaliku omavalitsuse üksus.

(2) Planeerimisalase tegevuse korraldaja ülesanded on:

- 1) maa-alale vastavate planeeringute olemasolu tagamine;
- 2) planeeringu koostamise korraldamine;
- 3) planeeringu koostamine või planeeringu koostamise tellimine;
- 4) planeeringu koostamise käigus vajalike menetlustoimingute tegemine;
- 5) planeeringu elluviimisega kaasnevate asjakohaste majanduslike, kultuuriliste, sotsiaalsete ja looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamine, sealhulgas keskkonnamõju strateegilise hindamise korraldamine;
- 6) kehtestatud planeeringu järgimine, ülevaatamine ja selle elluviimine osas, mis puudutab planeerimisalase tegevuse korraldajale õigusaktiga pandud ülesannete täitmist.

(2¹) Planeeringu koostamise korraldaja võib ehitusprojekti koostamise aluseks oleva planeeringu tellimise ja käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 5 nimetatud mõjude hindamise kulude kandmiseks sõlmida lepingu planeeringu koostamisest huvitatud isikuga.

§ 97. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise lõpetamine

(1) Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise korraldaja võib kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetada eelkõige juhul, kui:

- 1) koostamise käigus ilmnevad asjaolud, mis välistavad planeeringu elluviimise tulevikus;
- 2) planeeringu koostamise eesmärk muutub koostamise käigus või
- 3) planeeringu koostamise korraldaja eelarves puuduvad vahendid planeeringu koostamise, koostamise tellimise ja mõjude hindamisega kaasnevate kulude kandmiseks ja planeeringu koostamisest huvitatud isik selliseid kulusid ei kannata.

(2) Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetamisest ja selle põhjustest teavitatakse, lähtudes käesoleva seaduse § 96 lõigetes 5 ja 7 kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest teavitamisele ettenähtud nõuetest. Samuti teavitatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetamisest ja selle põhjustest planeeringu koostamise korraldaja veebilehel 14 päeva jooksul koostamise lõpetamisest arvates.

HALDUSMENETLUSE SEADUS

§ 5. Vormivabadus ja eesmärgipärasus

...

(2) Haldusmenetlus viiakse läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulusi ja ebameeldivusi isikutele.